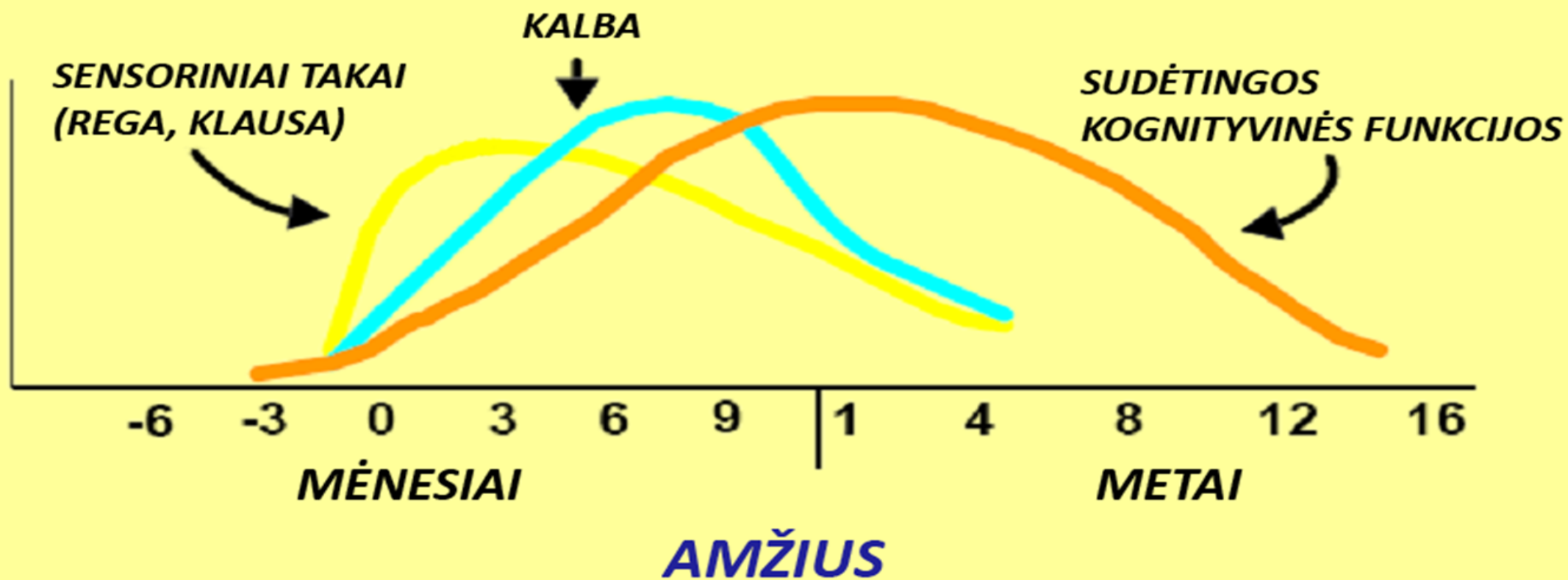

ATNAUJINTA PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROJI PROGRAMA

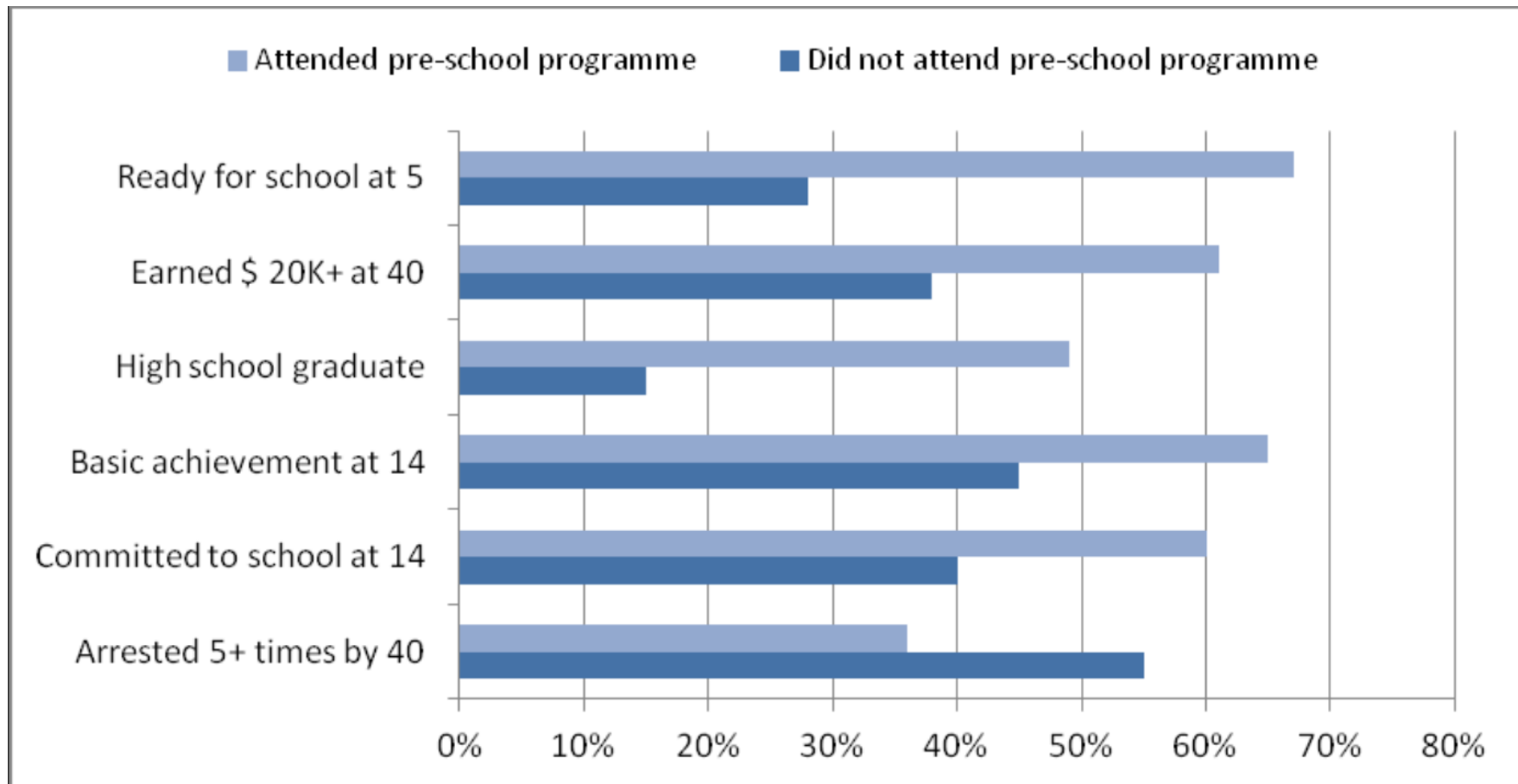
Laimutė Jankauskienė, 2014 08 28

ŽMOGAUS SMEGENŲ VYSTYMASIS

Investicijų į ankstyvąjį ugdymą grąža

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/166EN.pdf

Privaloma mokyklos lankymo pradžia:

4 m. – Liuksemburgas, Š. Airija, Kipras,
Šveicarijos 6 kanonai;

5 m. – Vengrija, Olandija, Malta, D.
Britanija, Lenkija, Graikija ir kt.;

6 m. – Belgija, Čekija, Italija, Norvegija,
Rumunija, Portugalija ir kt.;

7 m. – Estija, Lietuva, Suomija, Švedija,
Bulgarija ir kt.

Ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo reformos Europos šalyse:

- 2013/2014 m. m. **Prancūzijoje** vaikai nuo 2 metų jau gali pradėti lankyti priešmokyklinės mokyklas („*ecoles maternelles*“). Prioritetas skirtas vaikams iš socialinės rizikos šeimų;
- 2014/2015 metais visi vaikai **Kroatijoje** įpareigoti vienus metus iki mokyklos lankymo pradžios dalyvauti priešmokyklinio ugdymo programoje. Nuo 2013 m. balandžio mėn. įteisintos „home based“ (kai paslaugas gali būti teikiamos namuose);
- Nuo 2015 m. rugsėjo 1 d. **Vengrijoje** ikimokyklinis ugdymas privalomas vaikams nuo 3 m.;
- Nuo 2015 m. **Lenkijoje** privalomas mokymasis mokykloje pradedamas nuo 6 m. (vietaj 7 m.). Nuo 2015 m. įvedamas visuotinis 4 – ečių, nuo 2017 m. – visuotinis 3-ečių ugdymas.

Atnaujinant ikimokyklinio ugdymo turinį ES šalyse ketinama (OECD, 2012):

- Stiprinti “**vaikų balsą**”/“**vaikų kultūrą**”, t.y. sudaryti daugiau galimybių/teisių vaikams **reikšti savo nuomonę/požiūrį** apie gyvenimą darželyje ir mokykloje, kasdienes/rūtinines veiklas (Norvegija);
- Stiprinti **visuminį vaiko ugdymą**, akcentuojant vaiko **sveikatos ir fizinio vystymosi sritis, vaiko požiūrį į mokymąsi ir socialinį-emocinį vystymąsi** (Vengrija);
- Prioritetą skirti **pedagoginei lyderystei**. Ypač įkvepiant kolektyvą efektyviai diegti programas (Norvegija);
- Diegiant naujas/atnaujintas programas vykdyti **tikslingas personalo kvalifikacijos tobulinimo programas**, skatinti dalijimąsi **gerąja praktine patirtimi** (Svedija);
- Populiarėja **IT (ypač iPad) naudojimas ugdymo procese** (Danija);
- **Stiprinamos pedagogų**, dirbančių su ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikais **kompetencijos** (pirminis jų rengimas, kvalifikacijos tobulinimas) (Estija);

“EUROPOS 2020” TIKSLAI:

95 proc. vaikų nuo 4 metų iki privalomo mokymosi mokykloje pradžios, dalyvauja ikimokykliniame/ priešmokykliniame ugdyme;

Priešmokyklinio ugdymo plėtra Lietuvoje

Priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų dinamika per pastaruosius 3 metus buvo permaininga:

2011 m. dalyvavo 27 025 vaikai (96,8 proc.)

2012 m. dalyvavo 24 899 vaikai (89,83 proc.)

2013 m. dalyvavo 25 428 vaikai (92,03 proc.)

2012/2013 ir 2013/2014 m. m. kartojančios kursą pirmokai:

		2012/2013 m. m.			2013/2014 m. m.	
Kartojančių kursą pirmokų	182	116	298	201	101	302
Turi SUP kartodami kursą	95	73	168	132	57	189
Iš kartojančių kursą:						
Buvo ugdomi pagal priešmokyklinio ugdymo programą	109	75	184	133	79	212
	miestas	kaimas	Viso:	miestas	kaimas	Viso:
Priešmokyklinę gr. pradėjo lankyti 5 m.	7	3	10	2	5	7
Priešmokyklinę gr. pradėjo lankyti 6 m.	102	72	174	131	74	205
Buvo ugdomi pagal „trišalę sutartį“	16		22			22

PRIEMONĖS UGDYMO KOKYBEI GERINTI:

Parengti Vyriausybės nutarimo ir LR Švietimo įstatymo pataisų projektai dėl **privalomo priešmokyklinio ugdymo nuo 2015 m. rugsėjo 1 d.**

Parengtas **Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos** projektas. Atnaujinta programa įsigalios **nuo 2015 m. rugsėjo 1 d.;**

PROGRAMOS ATNAUJINIMO PRIEŽASTYS:

1. Siekis užtikrinti aukštą priešmokyklinio ugdymo kokybę ir garantuoti švietimo sistemos nuoseklumą, tęstinumą (dermę);
2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo, ugdymo turinio vadybos kokybės tyrimų (2009) duomenimis, praktikoje vis dar:
  - nepakankamas ugdymo individualizavimas;
  - dar gyvybingi akademinio vaikų mokymo metodai;
  - eklektiškas pedagoginių idėjų supratimas;
  - bendradarbiavimas su šeima nepakankamai kryptingas;
  - trūksta diskusijų, tarimosi dėl bendrų tikslų, siekio kokybiškai vykdyti programą;
  - kt.

AKCENTAI PROGRAMOJE:

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas (2014)

- pasiekti programų tikslų ir numatomų ugdymo(si) rezultatų **dermės**, užtikrinančios nuoseklią asmens brandą ir kompetencijų plėtotę..... **tęstinumą, veiksmingumą ir kokybę;**

-...ugdymo **centre yra mokinys** ir jo ugdymasis....Ugdymasis suprantamas kaip **autentiškas, aktyvus patirties ir prasmės konstravimas sąveika** ir dialogiškumu grindžiamoje ugdymo(si) aplinkoje;

- **kartu su mokiniais kurti jiems aktualų ir prasmingą, jų poreikių ir talentų įvairovei atvirą, integralų, į realių problemų sprendimą įtraukiantį ugdymo turinį;**

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (2014)

- ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio įgyvendinimo **dermė** užtikrinama plėtojant tikslus, uždavinius, vaiko ugdymosi pasiekimus, **taikant į vaiką orientuoto ugdymo strategijas**, vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus;

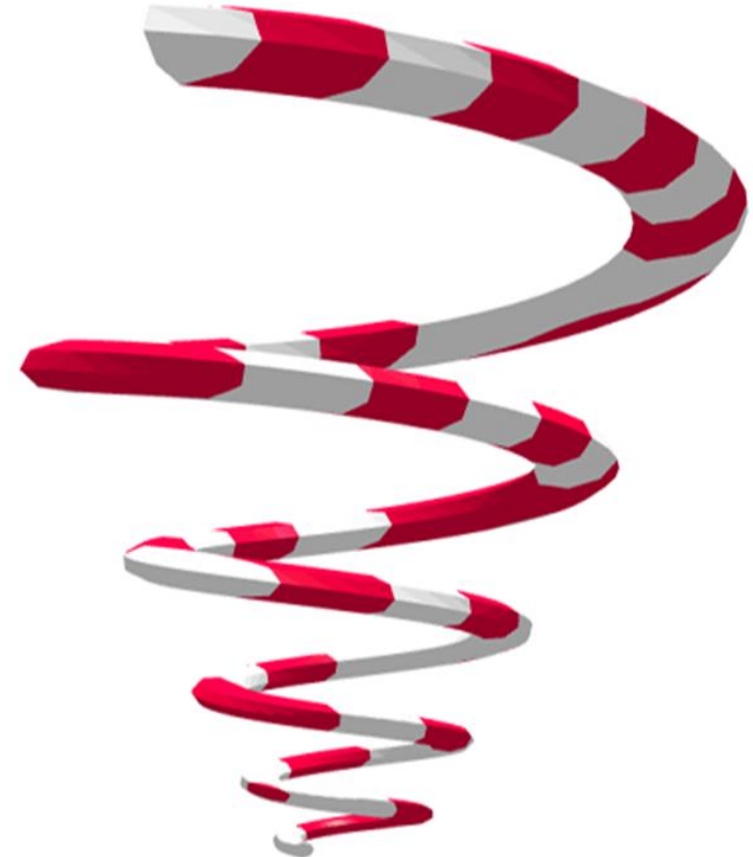
- ugdymo procese taikomi **į vaiką orientuoto ugdymo**, pedagogo ir vaiko sąveika grįstus metodus;

- ugdymo ir ugdymosi veikla **vaikui įdomi, aktuali ir prasminga, palaikanti ir stiprinanti jų mokymosi motyvaciją**, taikomi patirtinio mokymo ir mokymosi metodai;

KOMPETENCIJŲ „AUGIMAS”

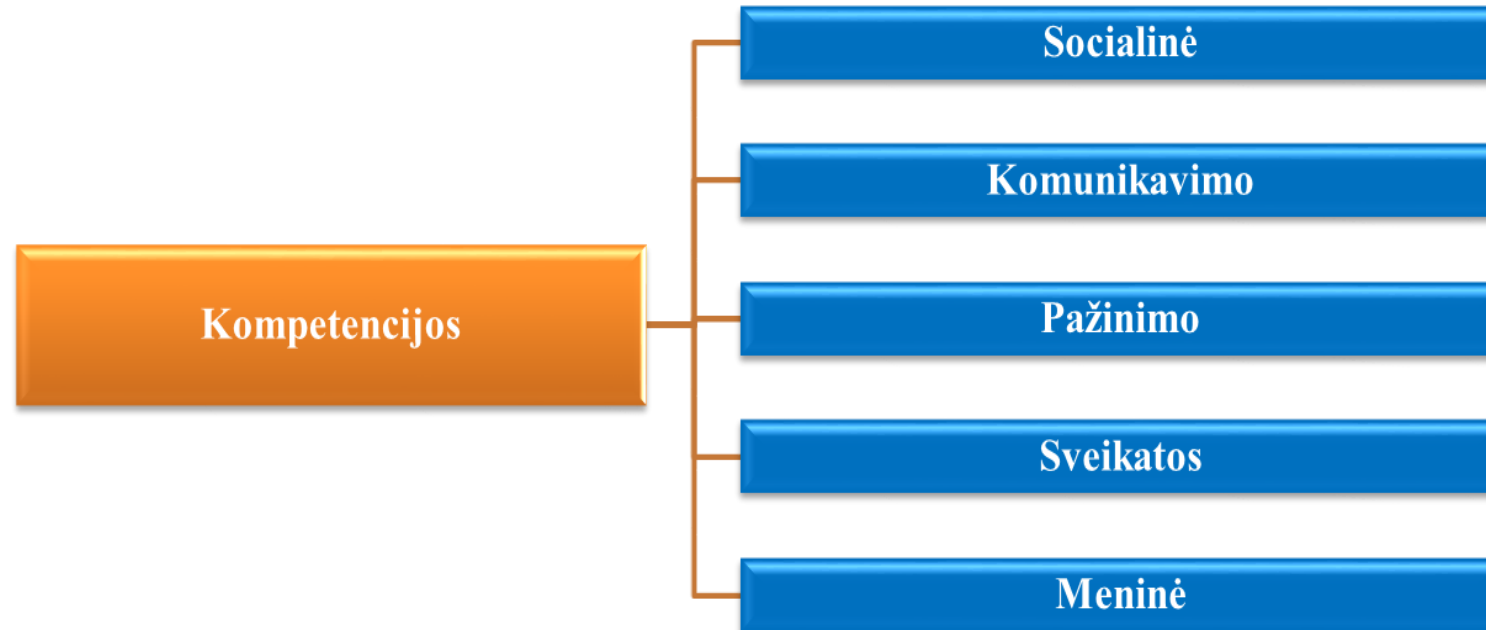
(http://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir927/dir46/dir2/7_0.php)

Svarbiausios asmens
brendimui ir gyvenimo
sėkmei kompetencijos
plėtojamos visą gyvenimą
ir „auga”/vystosi spiralės
principu.

SIEKTINI UGDYMO(SI) REZULTATAI

(http://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir927/dir46/dir2/7_0.php)

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA *(fragmentas)*

(http://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir927/dir46/dir2/7_0.php)

Pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
1. Santykis su savimi pačiu (saviugda)			
Priimti pokyčius kaip neišvengiamą gyvenimo dalį	Išreiškia savo emocinę reakciją į pokyčius savo gyvenime ir artimiausioje aplinkoje. Svarsto, diskutuoja, vertina, kurie pokyčiai priklauso nuo jo paties, o kurie – ne.	Apibūdina svarbiausius savo, šeimos, grupės gyvenimo pokyčius ir emocinę reakciją į juos (džiaugėsi, jautėsi nusivylęs, liūdėjo, pavydėjo ar pan.). Pripažįsta, kad, siekiant tam tikrų pokyčių, reikia noro ir pastangų.	Vaikams dalijantis patirtimi apie pokyčius jų gyvenime (gimė sesutė ar broliukas, šeima persikėlė į naują būstą, tėtis susirado naują darbą, į grupę atėjo naujokas ir pan.), jie skatinami įvardinti pokyčių sukeltas emocijas, jausmus, mintis. Kartu su vaikais aiškinamasi, kad tam tikri pokyčiai gyvenime neišvengiami, kad viskas keičiasi ir žmogus auga, bręsta, turtina savo patirtį, išmoksta naujų dalykų. Vaikai patiria, kad ne visi pokyčiai yra malonūs, o kai kurie – net labai skaudūs (netektys, nelaimingi atsitikimai ir kt.). Vaikai pratinasi dalintis savo išgyvenimais, mokosi paprastų emocinių sunkumų įveikos būdų. Akcentuojama, kad kai kurie pokyčiai susiję su mūsų pastangomis ir valia (pavyzdžiui, norint laikyti naminių gyvūnėlių, reikia prisiimti atsakomybę tinkamai juo rūpintis).

SOCIALINĖS KOMPETENCIJOS „AUGIMAS”

Pradinis

NUOSTATA: tinkamai bendrauti ir veikti kartu su kitais, turėti savo nuomonę.

GEBĖJIMAS: gebėti įsitraukti į grupės darbą; veikti taip, kad nekiltų nesutarimų. Išklaudyti ir vertinti kitų nuomonę, atsižvelgti į ją; išsakyti savo požiūrį.

ŽINIOS IR SUPRATIMAS: išvardyti svarbiausias mandagaus bendravimo ir deramo elgesio su kitais taisykles

Priešmokyklinis

NUOSTATA: domėtis, norėti bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais.

GEBĖJIMAS: bendrauja ir bendradarbiauja su vienu ar keliais vaikais: pakviečia žaisti, bendrai kurti darbelį ar kt., paaiškina savo ketinimus, derina veiksmus, tariaisi dėl taisyklių, palaiko kito sumanymą, suvaldo spontaniškus savo norus.

ŽINIOS IR SUPRATIMAS: paaiškina, kaip dera bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais. Paaiškina, kam reikalingi susitarimai, taisyklės. Paaiškina, kodėl ne visada gali daryti tai, ko norisi.

Ikimokyklinis

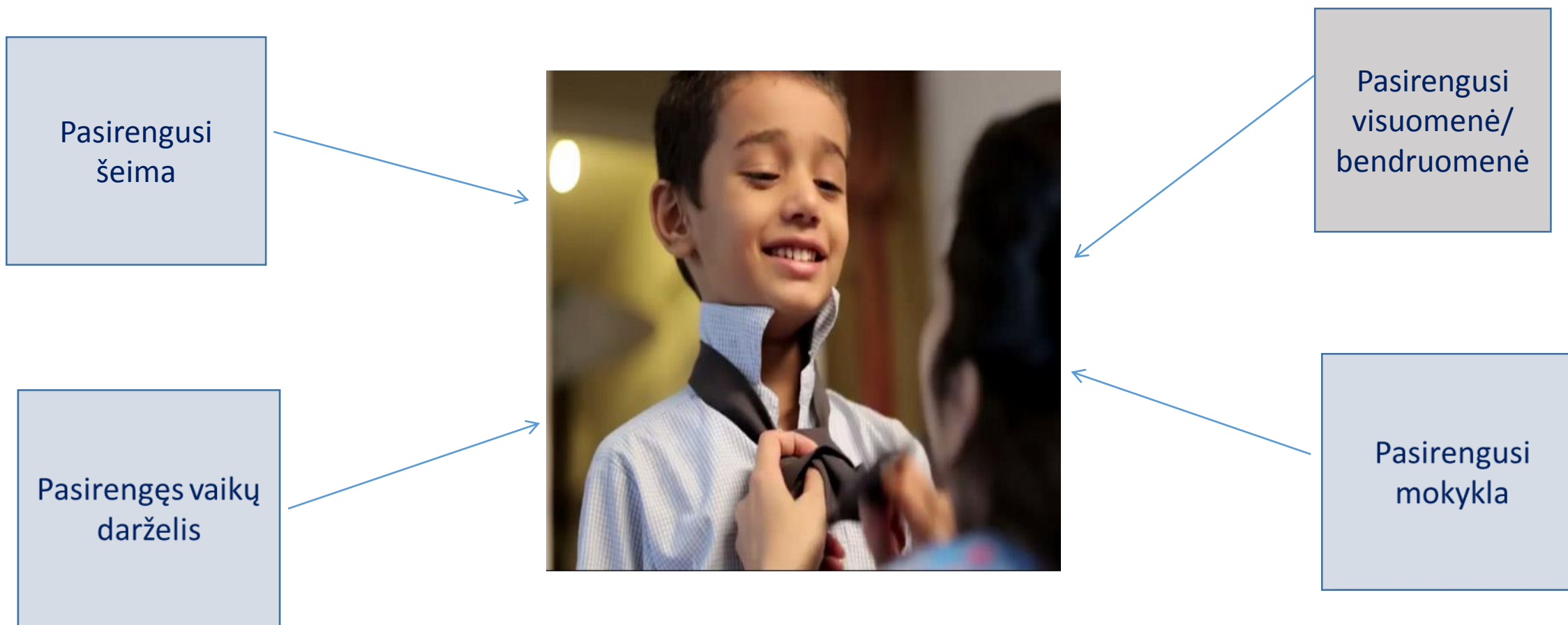
NUOSTATA: nusiteikti pozityviai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais

GEBĖJIMAS: rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius. Palaiko pastovią draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Siekdamas rasti kompromisą, įsitraukia į derybų procesą.

ŽINIOS IR SUPRATIMAS: supranta, kad grupė vaikų, norėdama veikti sutartinai, turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio.

KVIESTUME TARTIS/DALINTIS GERĄJA PRAKTINE PATIRTIMI DĖL:

1. Šiandieninės brandumo mokyklai sampratos *(ką reiškia pasirengęs mokyklai vaikas, kas yra svarbu, ką kiekvienas turime padaryti, kad vaikui mokykloje sektusi ir kt.);*

KVIESTUME TARTIS/DALINTIS GERAJA PRAKTINE PATIRTIMI DĖL:

2. vaiko adaptacijos palengvinimo pereinant iš vienos kultūros (šeimos, vaikų darželio) į kitą (mokyklos);
3. komandinio darbo įstaigoje, savivaldybėje svarbos, galimybių dirbti kartu (pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ir kt., talkinant visiems vaikams (ypač gyvenantiems skurdo sąlygomis) sėkmingai pasirengti pradėti mokytis mokykloje;
4. tėvų švietimo (švietimo, mokymų, pagalbos ir kt.);

KVIESTUME TARTIS/DALINTIS GERAJA PRAKTINE PATIRTIMI DĖL:

5. geresnio į vaiką orientuoto ugdymo suvokimo ir galimybių tai realizuoti praktiškai;
6. ugdymo nuoseklumo ir dermės (priešmokyklinis, pradinis, pagrindinis ugdymas);
7. priešmokyklinio ugdymo pedagogo parengtų rekomendacijų apie vaiko pasiekimus (Bendrųjų ugdymo planų 38 punktas) turinio ir kt;
8. prasmės, tikslingumo, prioritetų vykdant kasdienes veiklas (susirinkimai, posėdžiai, ekskursijos, projektai, šventės ir kt.).

Sėkmingų naujų mokslo metų!

